J TOLOO E BEHDASHT, School of Public Health, Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci

ORIGINAL ARTICLE
Received:2023/05/19 *Accepted:2024/10/04*

A Detailed Comparison regarding the of Knowledge Level of Final Year Dental Students of Isfahan Azad University with Other Statistical Communities in Other Studies, in Relation to Squamous Cell Cancer of the Oral Cavity

Mansour Sardarpour(Ph.D.)[1], Atusa Aminzadeh Gohari(Ph.D.)[2]

1.Corresponding Author:Graduated from Dentistry, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Isfahan, Iran. Email:Mansour.sardarpour@yahoo.com Tel:09199676305

2.Associate Professor, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, Faculty of Dentistry, Isfahan Islamic Azad University (Khorasgan), Isfahan, Iran

Abstract

Introduction: Oral squamous cell cancer (OSCC) constitutes 90% of oral cancers, the most important factors of which are smoking tobacco and drinking alcohol. Early detection of cancerous and precancerous lesions and subsequent referrals are the most important factors in reducing OSCC mortality. The purpose of this study is to compare the knowledge level of senior dental students of Isfahan Azad University regarding etiology, prognosis and treatment of OSCC lesions with three other statistical communities in other statistical populations(dental students in different years of studying, the graduates , and the doctors).

Methods: The present study was conducted in the academic year 2021-2022 on 82 senior students of the Faculty of Dentistry in Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan) using census sampling method. The type of study was cross-sectional and descriptive-analytical. A researcher-made questionnaire, whose validity and reliability was calculated was distributed to the students by the researcher in person. Data analyses were done and statistical tests were examined at a significance level of 0.05. Finally, other studies with the same statistical communities were also examined through Google scholar, Scopus, Sid, Proquest and PubMed databases and the results (general and detailed) were compared with the present study.

Results: Of 82 students participating in the study, 47/9% were females, 80/5% were unmarried, and 74/4% were native people. The average score of awareness regarding the etiology dimension was 2/5 out of 3, while in the prognosis and treatment level, it was estimated as 3/44 out of 7. In addition, a significant difference was not observed between the average knowledge of students in both etiology and treatment dimensions, and the variables of gender, marital status, and residence status .

Conclusion: The results of the present study showed that the knowledge level of senior students in the Faculty of Dentistry in Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, as in many statistical communities in other studies, is far from the ideal level. In order to improve these conditions, it is suggested that students have more contact with patients and oral lesions during the course of their studies. Moreover, more retraining courses (virtual or face-to-face) are recommended in the field of malignant and premalignant oral lesions.

Keywords: Mouth, Malignancy, Squamous cells, Knowledge

Conflict of interest: The authors declared no conflict of interest.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

This Paper Should be Cited as:
Author: Mansour Sardarpour, Atusa Aminzadeh Gohari. A Detailed Comparison regarding the of Knowledge Level of Final Year Dental Students of Isfahan Azad University with Other ……Tolooebehdasht Journal. 2024;22(6)76-89.[Persian]

مقایسه جز به جز میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اصفهان با سایر جوامع آماری در مطالعات دیگر، در ارتباط با سرطان سلول سنگفرشی حفره دهان

نویسندگان: منصور سردارپور [۱]، آتوسا امین زاده گوهری [۲]

۱.نویسنده مسئول: دانش آموخته رشته دندانپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

تلفن تماس: ۰۹۱۹۹۶۷۶۳۰۵ Email:Mansour.sardarpour@yahoo.com

۲.دانشیار گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی
دانشکده بهداشت یزد
سال بیست و دوم
شماره ششم
بهمن و اسفند
شماره مسلسل:۱۰۲

تاریخ وصول: ۱۴۰۲/۰۲/۲۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۱۲

چکیده

مقدمه: سرطان سلول سنگفرشی حفره دهان (OSCC) ۹۰٪ از سرطان‌های دهان را تشکیل می دهد. مهم ترین عوامل ابتلا به OSCC، استفاده از توتون، تنباکو و نوشیدن الکل است. تشخیص زودهنگام ضایعات سرطانی و پیش سرطانی و ارجاع بعد آن، مهم ترین عامل در کاهش مرگ و میر OSCC است. هدف از مطالعه حاضر مقایسه میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اصفهان در مورد سبب شناسی و پیش آگهی و درمان ضایعه OSCC، با سایر جوامع آماری (دانشجویان دندانپزشکی و پزشکی در سال‌های مختلف تحصیل ، دندانپزشکان فارغ التحصیل و پزشکان) در مطالعات دیگر است.

روش بررسی: مطالعه حاضر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ در بین ۸۲ نفر از دانشجویان سال آخر دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان(خوراسگان) به روش سرشماری انجام گرفت. مطالعه به صورت مقطعی و به روش توصیفی_تحلیلی انجام شد و پرسشنامه ی محقق ساز که روایی و پایایی آن سنجیده شد، حضورا بین دانشجویان توزیع گردید. تجزیه و تحلیل داده ها انجام شد و آزمون های آماری در سطح معنا داری ۰/۰۵ مورد بررسی قرار گرفتند و در نهایت مطالعات مشابه با کمک پایگاه های اطلاعاتی Google scholar، Scopus، sid، Proquest و PubMed مورد بررسی قرار گرفتند و نتایج(کلی و جزیی) انها با مطالعه حاضر مقایسه گردید.

یافته‌ها: یافته های پژوهش حاضر بیانگر آن بود که از بین ۸۲ نفر شرکت‌کننده در پژوهش، ۴۷/۹ درصد دانشجویان زن، ۸۰/۵ درصد دانشجویان مجرد و ۷۴/۴ درصد بومی بودند. میانگین نمره آگاهی در بعد سبب شناسی ۲/۵ از ۳ و در بعد پیش اگهی و درمان ۳/۴۴ از ۷ بدست آمد. همچنین تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان در هر دو بعد سبب شناسی و درمان ، با متغیرهای جنسیت، وضعیت تاهل و وضعیت سکونت، دیده نشد.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد میزان آگاهی دانشجویان سال آخر دانشکده دندانپزشکی دانشگاه ازاد اسلامی واحد اصفهان(خوراسگان) به مانند بسیاری از جوامع اماری در مطالعات دیگر تا حد مطلوب و ایده آل فاصله دارد. جهت بهبود این شرایط پیشنهاد می شود دانشجویان در طی دوره تحصیل ارتباط بیشتری با بیماران و ضایعات دهانی داشته باشند و همچنین دوره های بازآموزی (مجازی و یا حضوری) بیشتری در زمینه ضایعات بدخیمی و پیش بدخیمی دهانی برگزار گردد.

واژه‌های کلیدی: دهان، بدخیمی، سلول های سنگفرشی،آگاهی

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

مقدمه

سرطان دهان به عنوان یک مشکل مهم بهداشت جهانی در نظر گرفته می‌شود(۱)؛ به نحوی که هشتمین سرطان شایع در میان آقایان و پانزدهمین سرطان شایع در میان خانم ها است(۲) و بیشترین شیوع را در لب پایین، لبه جانبی زبان و کف دهان دارد و عمدتاً مردان میانسال و مسن را تحت تأثیر قرار می دهد(عمدتا در دهه ششم تا هشتم زندگی)(۳). سرطان سلول سنگفرشی حفره دهانی (OSCC) شایع ترین سرطان حفره دهانی است و بیش از ۹۰ درصد از کل بدخیمی های دهان را شامل می‌شود(۴) و به عنوان یک بیماری چند عاملی در نظر گرفته می‌شود (۵)؛ به نحوی که در سال ۲۰۲۰ حدود ۳۷۷۷۱۳ مورد جدید ابتلا به OSCC و ۱۷۷۷۵۷ مورد مرگ و میر ثبت شده است(۱).

بیشتر موارد جدید سرطان دهان در کشورهای در حال توسعه گزارش شده است(۶). در مطالعه ای تخمین زده شد که تعداد موارد جدید ابتلا به OSCC و میزان مرگ و میر سرطان دهان در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (که بیشتر کشورهای این منطقه از کشورهای در حال توسعه هستند) تا سال ۲۰۳۰ دو برابر خواهد شد. این در حالی است که تخمین زده می شود میزان بروز و مرگ و میر سرطان دهان در سطح جهان در همین بازه زمانی تنها ۵۰ درصد افزایش میابد(۳). در ایران میزان بروز سرطان دهان حدود ۱۴۰۰ مورد جدید درهر ۱۰۰۰۰۰ نفر در سال می‌باشد(۷). در سالهای اخیر باوجود پیشرفتهای بی سابقه در درمان سرطانهای سلول سنگفرشی (SCC) سرو گردن، پیش آگهی آنها همچنان بد است، به طوری که در بیشتر کشورها مرگ و میر و بروز SCC سروگردن در چهار دهه گذشته افزایش یافته است(۴).

اگرچه سرطان دهان اغلب با رفتار تهاجمی و پیش آگهی نامطلوب مشخص می شود(۸،۹) اما اگر زود تشخیص داده شود، عموماً با پیش آگهی امیدوارکننده ای همراه هستند(۱۰،۱۱). از آنجایی که میزان بقای ۵ ساله ارتباط مستقیمی با مرحله بیماری در هنگام تشخیص دارد، اقدامات پیشگیرانه و درمان های مداخله ای زودهنگام باعث کاهش شدت و حتی توقف پیشرفت بیماری می شود(۱۲).

اخیرا در یک بررسی سیستماتیک نشان داده شده است که متاسفانه سرطان‌های دهان معمولاً توسط ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی تشخیص داده نمیشود و تأخیر در ارجاعات ناشی از آن، سهم عمده‌ای بر پیشرفت بیماری دارد(۱۳). دندانپزشکان عمومی به دلیل تماس با بیماران، نقشی حیاتی در پیشگیری و تشخیص زودهنگام دارند(۱۴). در مطالعه ای در ایالات متحده امریکا بر کمبود آموزش حرفه ای و عمومی در مورد تشخیص زودهنگام سرطان دهان تاکید شده است(۱۵). چندین مطالعه در سرتاسر جهان آگاهی، دانش و نگرش مربوط به سرطان دهان را در میان دندانپزشکان بررسی کرده است(۲۱, ۱۴،۱۶).برخی از این مطالعات سطح ضعیف و ناکافی از آگاهی و نگرش از سرطان دهان را در میان دندانپزشکان نشان دادند(۲۳-۲۰).

در مطالعه ای که به منظور ارزیابی دانش، نگرش و عملکرد دندانپزشکان و پزشکان در مورد سرطان دهان، در ماساچوست و در سال ۲۰۰۹ توسط Applebaum E و همکاران (۱۰) صورت گرفت نشان داده شد، ۹۳ درصد جامعه دندانپزشکان برای بیماران ۵۶ سال یا بالاتر، معاینه های سرطان دهان را انجام می دهند؛ از طرفی تنها ۳۹ درصد دندانپزشکان دو مکان شایع

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

را که در آنجا سرطان دهان ایجاد می‌شود شناسایی کردند. همچنین ۵۷ درصد دندانپزشکان به درستی رایج ترین علامت ابتلا به سرطان دهان را تشخیص دادند. همچنین Al-Maweri SA و همکاران (۲۴) (۲۰۱۵) نشان دادند، اکثریت قریب به اتفاق دانشجویان، سیگار کشیدن و دخانیات بدون دود را به عنوان مهمترین عوامل خطر برای سرطان دهان معرفی کرده اند.در این مطالعه اکثر دانشجوها (حدود ۹۲ درصد) می دانستند که سرطان OSCC شایع ترین شکل سرطان دهان است و حدود ۸۵ درصد از این که زبان و کف دهان محتمل ترین مکان ها برای OSCC هستند آگاه بودند؛ در حالی که اکثریت تمایل داشتند که در مورد عوامل خطر به بیماران خود مشاوره دهند، تنها ۴۰٪ احساس آموزش کافی برای ارائه چنین مشاوره ای را داشتند. بیش از ۸۵٪ دانشجویان اعتراف کردند که به اطلاعات بیشتری در مورد سرطان دهان نیاز دارند.

دانشجویان سال آخر در مورد عوامل خطر و ویژگی های بالینی بیماری کمی آگاه تر بودند. یافته های این مطالعه نشان داد که نیاز به تقویت برنامه درسی دندانپزشکی در مقطع دکترای حرفه ای در حیطه آموزش سرطان دهان، به ویژه در پیشگیری و تشخیص به موقع آن وجود دارد.

در همین راستا در مطالعات داخلی نیز نشان داده شد که اگاهی دانشجویان در مورد سرطان دهان رضایت بخش نیست و آنها باید اطلاعات و آموزش بیشتری کسب کنند(۲۵).

لذا هدف از پژوهش حاضر آن بود تا ضمن بدست آوردن نمره آگاهی دانشجویان دندانپزشکی سال آخر و انجام آزمون های اماری مربوطه و مقایسه آن با مطالعات دیگر به مقایسه ریزبین و موشکافانه جزییات نیز پرداخته شود، بدین معنا که در صورتی که در سوالات پرسشنامه مطالعه حاضر و مطالعات دیگر، سوال مشابهی مطرح شده بود درصد فراوانی پاسخگویی صحیح به آن سوال در دو مطالعه مورد مقایسه و ارزیابی قرار گرفته شود.

روش بررسی

در این مطالعه مقطعی که به روش توصیفی- تحلیلی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ صورت گرفت، ۸۲ نفر از دانشجویان سال آخر مقطع دکتری عمومی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه ازاد اصفهان (خوراسگان) به روش سرشماری انتخاب شدند (۳۴ نفر زن ،۳۷ نفر مرد و ۱۱ نفر بی پاسخ).

معیار ورود به مطالعه، کلیه دانشجویان در حال تحصیل در ترم‌های ۱۱ و ۱۲ بوده است. معیارهای خروج از مطالعه شامل دانشجویانی که نسبت به تکمیل پرسشنامه همکاری نداشته اند و همچنین دانشجویانی که تحت عنوان دانشجویان تکمیلی از دانشگاههای خارج کشور به دانشکده انتقال یافته، بوده است.

پرسشنامه محقق ساخته در مجموع با نظر اساتید مشاور در مرکز آموزش پزشکی و دانشکده بررسی گردید. بدین منظور سوالات تستی براساس کتاب نویل ۲۰۱۶ و رگزی ۲۰۱۷ تهیه گردید و سپس روایی پرسشنامه با همکاری تعدادی از اساتید بخش آسیب شناسی دهان و دندان و پزشکان متخصص حیطه پوست و مو، مورد بررسی قرار گرفت. جهت تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی محتوایی استفاده شد.

بدین صورت که پرسشنامه در اختیار هشت نفر از اعضای هیئت علمی (۳ نفر از اساتید محترم پاتولوژی دهان و دندان و ۵ نفر از متخصصین پزشکی رشته پوست و مو) قرار گرفت و خواسته شد که نظر خود را از لحاظ مرتبط بودن، واضح بودن و ساده بودن به گویه های پرسشنامه ابراز کنند.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

ضریب کلی CVI برابر ۰/۹۸ بدست آمد و سوالاتی که CVI انها کمتر از ۰/۷۹ و CVR انها کمتر از ۰/۷۸ بود از پرسشنامه کنارگذاشته شدند.

برای بررسی روایی صوری پرسشنامه همزمان با بررسی روایی محتوا، از متخصصین مربوطه خواسته شد تا نظرات خود را در مورد گویه های پرسشنامه بیان کنند.

اصلاحات لازم با توجه به نظر متخصصین در پرسشنامه اعمال شد. سپس جهت بررسی پایایی براساس الفای کرونباخ، سوالات به ۱۹ نفر از دانشجویان (که بخشی از جامعه پژوهش بودند) داده شد.

انتخاب ۱۹ نفر براساس روش تصادفی سیستماتیک صورت گرفت و در فاصله دو هفته سوالات از انها پرسیده شد و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد. پایایی کُل مقیاس با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن ابزار به ترتیب ۰/۹۶ و ۰/۸۸ بدست آمد.

از بین سوالات طرح شده ۱۰ سوال از روایی و پایایی مناسبی برخوردار بود. جهت امتیاز دهی به هر سوال در صورت پاسخ صحیح نمره ۱ و در صورت عدم پاسخ و یا پاسخ اشتباه نمره صفر تعلق گرفت.

در ابتدای پرسشنامه به شرکت کنندگان اطمینان داده شد که کلیه اطلاعات وارد شده کاملاً محرمانه بوده و تنها جهت اهداف پژوهشی می‌باشد. جهت جمع آوری اطلاعات با هماهنگی آموزش دانشکده، پرسشنامه ها توزیع و پس از تکمیل آن جمع آوری شدند. سپس اطلاعات جمع آوری شده وارد نرم افزار SPSS نسخه۲۶ گردید. داده‌های توصیفی به صورت میانگین، انحراف معیار و فراوانی مطلق گزارش گردیدند.

لازم به ذکر است که نرمال بودن داده ها به وسیله آزمون شاپیرو-ویلک سنجیده شده و داده ها از توزیع نرمال برخوردار نبودند.

جهت آنالیز داده‌ها از آزمون ناپارامتری Mann–Whitney و ضریب همبستگی Spearman استفاده گردید و ازمون ها در سطح معناداری ۰/۰۵ درصد مورد بررسی قرار گرفتند.

مطالعات مشابه با کمک مرورگر Google scholar، Scopus ، SID، Proquest و PubMed مورد بررسی قرار گرفتند و در این جستجو از کلمات کلیدی -Premalignant lesions - oral squamous - Malignant lesions-Awareness dental students-cell cancer استفاده شد.

یافته ها

دادها جمع آوری گردید و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و یافته ها در قالب ۴ جدول ارائه گردید. ویژگی های دموگرافیک پاسخ دهندگان مشخص شده است و همچنین میانگین نمره آگاهی دانشجویان در حیطه سبب شناسی ، درمان و پیش اگهی در جدول ارایه شده است (جدول ۲، ۱). نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان دهنده آن بود که تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان خانم و آقا در مورد سبب شناسی ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد و نیز تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان مجرد و متاهل در مورد سبب شناسی ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد و نیز تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان بومی و غیربومی در مورد سبب شناسی ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

(جدول ۳). نتایج نشـان داد که تـفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان خانم و آقا در مورد پیش آگهی و درمان ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد. تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان مجرد و متاهل در مورد پیش آگهی و درمان ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد و نیز تفاوت معناداری بین میانگین آگاهی دانشجویان بومی و غیربومی در مورد پیش اگهی و درمان ضایعه بدخیمی سلولهای سنگفرشی حفره دهانی در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ وجود ندارد.(جدول ۴)

جودل ۱: توزیع فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک پاسخ‌دهندگان

متغیر	متغیر	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۳۴	۴۷/۹
	مرد	۳۷	۵۲/۱
	بی پاسخ	۱۱	-
تاهل	مجرد	۶۶	۸۰/۵
	متاهل	۱۶	۱۹/۵
وضعیت سکونت	بومی	۶۱	۷۴/۴
	غیر بومی	۲۱	۲۵/۶

جدول ۲: نمره آگاهی دانشجویان در دو بعد سبب شناسی و پیش آگهی و درمان

ابعاد	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
سبب شناسی (دامنه ۳-۱)	۲/۳۰	۰/۷۳۲	۰	۳
اقدامات درمانی و پیش اگهی (دامنه ۷-۱)	۳/۴۴	۱/۲۰۸	۱	۷

جدول ۳: بررسی رابطه متغیر سبب شناسی با ویژگی های دموگرافیک دانشجویان

متغیر	سطح	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	P
جنسیت	زن	۳۴	۲/۳۲	۰/۷۶	۰/۸۲۰
	مرد	۳۷	۲/۳۰	۰/۷۴۰	
وضعیت تأهل	مجرد	۶۶	۲/۴۱	۰/۵۸	۰/۰۷۵
	متاهل	۱۶	۱/۸۸	۱/۰۸	
وضعیت سکونت	بومی	۶۱	۲/۲۶	۰/۷۰	۰/۲۱۴
	غیر بومی	۲۱	۲/۴۳	۰/۸۱	

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

جدول ۴: بررسی رابطه متغیر پیش آگهی و درمان با ویژگی های دموگرافیک دانشجویان

متغیر	سطح	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	P
جنسیت	زن	۳۴	۳/۵۰	۰/۹۹	۰/۷۴۰
	مرد	۳۷	۳/۴۶	۱/۳۲	
وضعیت تأهل	مجرد	۶۶	۳/۳۹	۱/۱۸	۰/۵۰۹
	متاهل	۱۶	۳/۶۳	۱/۳۱	
وضعیت سکونت	بومی	۶۱	۳/۵۴	۱/۰۸	۰/۰۹۲
	غیر بومی	۲۱	۳/۱۴	۱/۴۹	

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر مقایسه میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان در مورد سبب شناسی و پیش آگهی و درمان ضایعه OSCC؛ با سایر جوامع آماری(دانشجویان دندانپزشکی سال های مختلف تحصیل، دندانپزشکان و پزشکان فارغ التحصیل) در مطالعات دیگر بود.

براساس فرضیه صفر، میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه آزاد اصفهان و جوامع آماری مطالعات دیگر، در مورد سبب شناسی و اقدامات درمانی ضایعه OSCC تا حد مطلوب و ایده آل فاصله دارد و نتایج مطالعه حاضر تایید کننده فرضیه صفر بود.

در همین راستا در مطالعه Muhammed Shadid و همکاران (۲۰۲۲)(۲۶) نشان داده شد که میزان آگهی نسبت به سرطان دهان در میان اکثر شرکت کنندگان مورد بررسی ضعیف تلقی می شود. علاوه بر این نتایج مطالعات انجام شده در عربستان سعودی(۲۲، ۲۱)، کویت(۲۰) و امارات متحده عربی (۲۷) نیز، نشان دهنده سطح ضعیف آگاهی دانشجویان دندانپزشکی و دندانپزشکان بود. در حالی که مطالعات دیگر در عربستان سعودی(۱۴،۲۸) و هند(۲۹) نشان دهنده سطح آگاهی خوب تا عالی در مورد سرطان دهان در بین دانشجویان و کارورزان دندانپزشکی بود.

تجزیه‌وتحلیل داده‌های مطالعه حاضر حاکی از عدم تفاوت بین میانگین آگاهی (سبب‌شناسی و اقدامات درمانی) و متغیرهای جنسیت، وضعیت تاهل و وضعیت سکونت بود.

در همین راستا در مطالعه ای که با هدف ارزیابی دانش دانشجویان پزشکی سوریه در مورد عوامل خطر سرطان دهان، تغییرات حفره دهان مرتبط با سرطان دهان و ارتباط بین ویروس پاپیلومای انسانی (HPV) و سرطان دهان در سال ۲۰۲۲ توسط Alzabibi Ma و همکاران(۳۰) انجام شده بود نشان داده شد دانش کافی در مورد سرطان دهان، اطلاعات عمومی و عوامل خطر وجود دارد و همانند مطالعه حاضر بین میانگین آگاهی و جنسیت تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین در مطالعه Abdal K و همکاران(۳۱) نیز بین آگاهی و جنسیت تفاوت معناداری وجود نداشت.

از طرفی مطالعه Lingam و همکاران (۲۰۲۲) (۳۲) نشان داد که بین آگاهی و دانش دانشجویان مجرد و متاهل دندانپزشکی در مورد عفونت HPV تفاوت معناداری وجود دارد،این در حالیست که در مطالعه حاضر بین میزان آگاهی دانشجویان مجرد و متاهل تفاوت معناداری دیده نشد و علت عدم همسویی

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

را می توان در جامعه آماری و تعداد شرکت کنندگان در نظر گرفت. طی بررسی پژوهشگر، پژوهشی که به بررسی رابطه وضعیت سکونت و میزان آگاهی پرداخته باشد یافت نشد.

در مطالعه ShilpaGunjal (۳۳) و همکاران نشان داده شد، بیش از ۹۰ درصد دانشجویان دندانپزشکی توانستند مصرف الکل، جویدن فوفل، عفونت ویروس پاپیلومای انسانی را به عنوان عوامل خطر مرتبط با سرطان دهان تشخیص دهند در مطالعه حاضر نیز در سوالی ۴ گزینه ای ۸۵ درصد دانشجویان توانستند تشخیص دهند که تنباکوی غیر تدخینی می‌تواند در ایجاد OSCC موثر باشد و در سوال چهارگزینه ای دیگر ۷۸ درصد دانشجویان تشخیص دادند که عفونت HPV و ویروس نقص ایمنی اکتسابی (HIV) می تواند در ابتلا به OSCC نقش افرین باشند. علاوه بر این Kazmi و همکاران(۳۴) (۲۰۲۰) طی مطالعه ای نشان دادند اکثر شرکت کنندگان توانستند تشخیص دهند که مصرف سیگار یکی از عوامل خطر اصلی برای OSCC است، در مطالعه حاضر نیز در سوالی ۴ گزینه ای ۶۷ درصد دانشجویان مصرف سیگار را به عنوان عاملی اصلی تر و محوری تر و موثر تر در ابتلا به OSCC بیان کردند (در مقایسه با عومل کمتر موثر نظیر وراثت، میکروارگانیسم و تحریک مزمن).

در پژوهشی که به منظور سنجش آگاهی، نگرش و عملکرد دندان‌پزشکان و دانشجویان دندان‌پزشکی نسبت به غربالگری ضایعات سرطانی و پیش سرطانی دهان در غنای هند توسط Manju J وKrithika C (۲۰۲۱) (۳۵) صورت گرفت، ۷۳ درصد از شرکت کنندگان از بروز سرطان دهان در افراد غیر مصرف کننده دخانیات آگاه بودند. در مطالعه حاضر نیز ۷۸ درصد از دانشجوها در پاسخ به سوالی تستی اطلاع داشتند که عواملی دیگر غیر از مصرف دخانیات می‌تواند در ابتلا به OSCC دخالت داشته باشد.

مطالعه ای که Saleem L و همکاران(۳۶)انجام دادند نشان داد که ۳۴/۸ درصد از دانشجویان دندانپزشکی و ۴۹/۲ درصد از دانشجویان پزشکی موافق وجود ارتباط احتمالی بین رژیم غذایی نامناسب و سرطان دهان بودند این در حالی است که در مطالعه حاضر در سوالی چهارگزینه ای ۷۸ درصد دانشجویان موافق این مطالب بودند. طبق این مطالعه تقریبا ۹۰ درصد از دانشجویان دندانپزشکی و پزشکی نقش خود را در تشویق به ترک سیگار به عنوان ارائه دهندگان مراقبت های اولیه در آینده می‌شناسند. علاوه بر این، ۷۴/۲٪ و ۶۳/۱٪ از دانشجویان دندانپزشکی و پزشکی استفاده از آن را در بین بیماران خود منع می کنند.

همانطور که در مطالعات متعدد گزارش شده است ،سیگار کشیدن شدید، تنباکو، نوشیدن الکل، ویروس پاپیلومای انسانی (HPV) و بی ثباتی ژنتیکی به عنوان عوامل خطر اصلی ابتلا به OSCC در نظر گرفته می شود (۵،۲۶،۳۷،۴۰) و عوامل خطرزای غذایی، شغلی و محیطی نیز ممکن است در ایجاد سرطان دهان نقش داشته باشند(۴۱،۴۰).

در همین راستا در پژوهشی که با هدف توصیف سطح دانش و آگاهی دانشجویان دندانپزشکی اسپانیا در مورد سرطان دهان و حلق مرتبط با HPV که در سال ۲۰۱۹ توسط Lorenzo-Pouso AI و همکاران(۴۲) انجام شد اکثر دانشجویان معتقد بودند که عفونت HPV با سرطان اوروفارنکس مرتبط است (۷۵٪)،در مطالعه حاضر نیز ۷۸ درصد دانشجو ها در سوالی چهارگزینه ای تشخیص دادند که عفونت HIV و HPV

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

می تواند مرتبط با OSCC باشد. همچنین در مطالعه ای که با هدف بررسی میزان آگاهی دانشجویان دندانپزشکی در مورد سرطان دهان در هند و در سال ۲۰۲۲ توسط Yuri de Lima Medeiros و همکاران انجام شد(۴۳) ۷۹/۶۹ درصد از شرکت کنندگان می دانستند که ویروس پاپیلومای انسانی یک عامل خطر برای سرطان دهان است. علاوه بر این در این مطالعه اکثر شرکت کنندگان می دانستند که متاستاز به غدد لنفاوی جهت تعیین پیش آگهی حیاتی است، در مطالعه حاضر نیز ۸۵ درصد دانشجویان در سوالی چهارگزینه ای به این موضوع اشاره داشتند.

در مطالعه Naseer M و همکاران(۴۴) نشان داده شد که ۸۲٪ از دانشجویان موافق بودند که سابقه خانوادگی در ایجاد بدخیمی دهان نقش دارد ، از طرفی در مطالعه حاضر ۶۷ درصد از دانشجویان در پاسخ به سوالی چهارگزینه ای تشخیص دادند که عامل وراثت نمیتواند مهمترین عامل ابتلا به OSCC باشد.

در مطالعه ای که با هدف بررسی میزان آگاهی دانشجویان در مورد HPV در سه دانشگاه در لودز لهستان و در سال ۲۰۲۰ توسط Joanna Jeruzal-Świątecka و Wioletta Pietruszewska (۴۵) انجام شده بود؛ یک پرسشنامه ۲۲ سوالی در یک سرویس آنلاین آپلود شد. در مجموع ۱۷۱۰ دانشجو در این مطالعه شرکت کردند. این گروه به دو دسته دانشجویان پزشکی و غیرپزشکی تقسیم شدند. تعداد بسیار مشابهی از پاسخ دهندگان از هر دو گروه (۳۹٪/۲۱در مقابل ۳۶/۴۷٪) می دانستند که HPV ممکن است باعث سرطان های دیگری غیر از دهانه رحم شود. تقریباً نیمی از پاسخ دهندگان از هر دو گروه (۴۶٪/۲۸در مقابل ۴۸/۳۲٪) از خطر ابتلا به سرطان دهان یا اوروفارنکس اطلاعی نداشتند،این مطالعه نشان دهنده ان است که دانشجویان رشته های علوم پزشکی از اگاهی خوبی نسبت به HPV برخوردار هستند اما نسبت به اثرات دهانی HPV اطلاعات کمی دارند. این درحالی است که در مطالعه حاضر، دانشجویان دندانپزشکی به عنوان قشری که بیشترین تمرکز را برحفره دهانی دارند، در پاسخ به سوالی چهارگزینه ای ۷۸ درصدشان از انکوژنیک بودن و قابلیت ایجاد کردن OSCC توسط HPV و HIV مطلع بودند، این تفاوت بین این مطالعه و مطالعه حاضر احتمالا به علت متفاوت بودن جامعه مورد مطالعه است.

درحین بررسی مقالات مختلف ، این پیشنهاد به نظر امد که بسیار خوب است مطالعه ای صورت گیرد و در ان بررسی شود دانشجوهای دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اصفهان، تا چه اندازه برای امور پیشگیرانه(در همه ابعاد حیطه های دندانپزشکی) و نهادینه کردن آن وقت صرف می کنند و به عبارت بهتر تا چه اندازه دغدغه و انگیزه کافی جهت گسترش فرهنگ پیشگیری در بیماران دارند.

مطالعه حاضر اهمیت خود را از یک روش مقطعی، کم هزینه و سریع بدست می آورد که اطلاعات مفیدی را در مورد کفایت برنامه درسی دندانپزشکی (در مورد سرطان دهان) در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اصفهان ارائه می دهد .

نقطه قوت اصلی مطالعه ماهیت چند ملیتی مطالعه است که امکان تعمیم یافته های مطالعه را فراهم می کند.

در پژوهش حاضر ۸۲ نفر در سرشماری شرکت داشتند ،۱۱ نفر از تکمیل کردن قسمت تعیین جنسیت سوالات دموگرافیک پرسشنامه امتناع کردند که این امر موجب شد تا تحلیل آزمون

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

اماری مربوط به جنسیت این مطالعه با محدودیت هایی همراه باشد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد، سطح دانش و آگاهی دانشجویان دندانپزشکی سال آخر دانشگاه ازاد اصفهان (خوراسگان) در مورد سبب شناسی و پیش آگهی و درمان ضایعه OSCC ؛ به مانند بسیاری از جوامع آماری در مطالعات دیگر؛ تا حد مطلوب و ایده ال فاصله دارد. جهت بهبود این شرایط، پیشنهاد می شود، دانشجویان در طی دوره تحصیل ارتباط بیشتری با بیماران و ضایعات دهانی داشته باشند و همچنین دوره های بازآموزی (مجازی و یا حضوری) بیشتری در زمینه ضایعات بدخیمی و پیش بدخیمی دهانی برگزار گردد.

ملاحظات اخلاقی

انجام روش‌های آموزشی و پژوهشی بدون رعایت نکات اخلاقی امری غیرممکن و ناصواب است. لذا لازم است نکات اخلاقی به دقت مورد توجه قرار گیرد. در تمام مراحل تحقیق باید اصول اخلاق شامل احترام به شان افراد، خیر رسانی و عدالت رعایت گردد.

در این مطالعه به منظورهای رعایت ملاحظات اخلاقی موارد زیر مد نظر قرار داده شد:

۱-محقق قبل از شروع تحقیق نسبت به ثبت عنوان تحقیق خود در دانشگاه اقدام نموده و مجوز لازم در این زمینه کسب گردید.

۲-پژوهشگر خود را به طور کامل به شرکت کنندگان معرفی نموده و اطلاعات کافی را در مورد پژوهش در اختیار انها قرار داد. محقق سعی مینماید حقوق شرکت کنندگاندر این تحقیق را در زمینه مشارکت در تحقیق حفظ کند و در کسب رضایت اگاهانه تلاش کند. به این ترتیب که پس از ارایه توضیحات لازم و مورد اهمیت و اهداف و فواید تحقیق، رضایت شرکت کنندگان را اخذ و به انها توضیح داده شد که در مورد از شرکت در پژوهش ازاد هستند.

۳-به شرکت کنندگان در پژوهش اطمینان داده شد که اطلاعات بدست امده محرمانه خواهد ماند.

۴-با دادن شماره تماس و ادرس به شرکت کنندگان در پژوهش، امکان اگاهی انها از نتایج تحقیق، در صورت تمایل فراهم هست.

۵-در پایان پژوهش از شرکت کنندگان و مسیولین تشکر و قدردانی شفاهی به عمل امد.

۶-اصل امانت داری در ارایه منابع تحقیقات رعایت گردید.

این پژوهش توسط کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی با کد IR.IAU.KHUISF.REC.1401.023 مورد تصویب قرار گرفت.

سهم نویسندگان

اتوسا امین زاده گوهری: استاد راهنما،ناظر بر روند پژوهش و نظارت بر طراحی پرسشنامه

منصور سردارپور: مجری پژوهش و نویسنده مسیول

حمایت مالی

پژوهش حاضر هیچگونه حمایت مالی از هیچ نهادی دریافت نکرده است

تضاد منافع

انجام این پژوهش برای نویسندگان هیچگونه تعارض در منافع را به دنبال نداشته است و نتایج آن به صورت کاملا شفاف و بدون سوگیری گزارش شده است.

تقدیر و تشکر

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

این مطالعه در قالب پایان نامه دکتری عمومی دندانپزشکی با همکاری دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان) انجام شد. از این رو از همه افراد و دانشجویانی که در این مطالعه شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

References

1-Sung H, Ferlay J, Siegel RL, Laversanne M, & etal. Global cancer statistics 2020: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. CA: A Cancer Journal for Clinicians. 2021;71(3):209-49.

2-Shiva A, Mousavi SJ. Epidemiologic Study of Oral and Paraoral Malignancies in Sari, Iran. Journal of Mashhad Dental School. 2014;38(4):337-46.

3-Kujan O, Farah CS, Johnson NW. Oral and oropharyngeal cancer in the Middle East and North Africa: Incidence, mortality, trends, and gaps in public databases as presented to the Global Oral Cancer Forum. Translational Research in Oral Oncology. 2017;2:2057178X17698480.

4-dabirmoghadam p, Yazdani N, Aghazadeh K, & etal. Determination Of The Prevalence Of Occult Neck Lymph Node Involvement In Patients With Laryngeal Squamous Cell Carcinoma. UNMF. 2020;18(6):460-6.

5-Chi AC, Day TA, Neville BW. Oral cavity and oropharyngeal squamous cell carcinoma—an update. CA: A Cancer Journal for Clinicians. 2015;65(5):401-21.

6-Warnakulasuriya S. Global epidemiology of oral and oropharyngeal cancer. Oral Oncology. 2009;45(4-5):309-16.

7-Elham M, Azin N, Maryam H, Hamideh R, & etal. Iran Cancer Statistics in 2012 and Projection of Cancer Incidence by 2035. Basic & Clinical Cancer Research. 2018;9(3):3-22.

8-James SL, Abate D, Abate KH, & etal. Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 354 diseases and injuries for 195 countries and territories, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. The Lancet. 2018;392(10159):1789-858.

9-Ren ZH, Hu CY, He HR, & etal. Global and regional burdens of oral cancer from 1990 to 2017: Results from the global burden of disease study. Cancer Communications. 2020;40(2-3):81-92.

10-Silverman S, Kerr AR, Epstein JB. Oral and pharyngeal cancer control and early detection. Journal of Cancer Education. 2010;25:279-81.

11-Irani S. New Insights into Oral Cancer-Risk Factors and Prevention: A Review of Literature. International Journal of Preventive Medicine. 2020;11(1):182-190.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

12-Shakery mobser h, Farhadi S, Jolehar M. Anticancer effect of aqueous extract of Persia rose on Oral squamous cell carcinoma. Journal of Reserarch in Dental & Maxillofacial Sciences. 2022;19(3):185-93.

13-Grafton-Clarke C, Chen KW, Wilcock J. Diagnosis and referral delays in primary care for oral squamous cell cancer: a systematic review. British Journal of General Practice. 2019;69(679):e112-e26.

14-Kujan O, Alzoghaibi I, Azzeghaiby S, & etal. Knowledge and attitudes of Saudi dental undergraduates on oral cancer. Journal of Cancer Education. 2014;29:735-8.

15-Shiboski Ch, Shiboski Sc, Silverman Jr S. Trends In Oral Cancer Rates In The United States, 1973–1996. Community Dentistry And Oral Epidemiology. 2000 Aug;28(4):249-56.

16-Keser G, Pekiner FN. Assessing oral cancer awareness among dental students. Journal of Cancer Education. 2019;34(3):512-8.

17-Soares TRC, Carvalho MEdA, Pinto LSS, & etal. Oral cancer knowledge and awareness among dental students. Brazilian Journal of Oral Sciences. 2014;13:28-33.

18-Allen K, Farah C. Screening and referral of oral mucosal pathology: a check-up of Australian dentists. Australian Dental Journal. 2015;60(1):52-8.

19-Khan SQ, Farooqi FA, Moheet IA, & etal. Attitude and experiences of undergraduate dental students and interns towards research. Saudi Journal of Medicine & Medical Sciences. 2016;4(2):108.

20-Nazar H, Shyama M, Ariga J, & etal. Oral cancer knowledge, attitudes and practices among primary oral health care dentists in Kuwait. Asian Pacific Journal of Cancer Prevention: APJCP. 2019;20(5):1531.

21-Shubayr MA, Bokhari AM, Essa AA, & etal. Knowledge, attitudes, and practices of oral cancer prevention among students, interns, and faculty members at the college of dentistry of Jazan University. BMC Oral Health. 2021;21:1-7.

22-Alsaud B, Aboalshamat K, Baheydrah S, & etal. Knowledge, attitudes, and practices of dental undergraduates and practitioners regarding oral cancer in Jeddah, Saudi Arabia. EC Dental Science. 2019;18:1944-52.

23-López-Jornet P, Camacho-Alonso F, Molina-Miñano F. Knowledge and attitudes about oral cancer among dentists in Spain. Journal of Evaluation in Clinical Practice. 2010;16(1):129-33.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

24-Al-Maweri s, Abbas a, Tarakji b, & etal. Knowledge and Opinions Regarding Oral Cancer among Yemeni Dental Students. Asian Pacific Journal of Cancer Prevention. 2015;16(5):1765-70.

25-Honarmand M, Hajihosseini A, Akbari F. Oral cancer knowledge of senior dental students in Zahedan, South-East of Iran. Asian Pacific Journal of Cancer Prevention. 2014;15(7):3017-20.

26-Shadid RM, Abu Ali MA, Kujan O. Knowledge, attitudes, and practices of oral cancer prevention among dental students and interns: an online cross□sectional questionnaire in Palestine. BMC Oral Health. 2022;22(1):381.

27-Eysenbach G. Improving the quality of Web surveys: the Checklist for Reporting Results of Internet E-Surveys (CHERRIES). Journal of Medical Internet Research. 2004;6(3):e34.

28-Jafer M, Crutzen R, Jafer A, & etal. What do dental college clinicians know about oral cancer and its risk factors? An assessment among final year students, interns and faculty members in saudi arabia. Journal of Clinical and Experimental Dentistry. 2018;10(9):e908.

29-Fotedar S, Bhardwaj V, Manchanda K, & etal. Knowledge, attitude and practices about oral cancers among dental students in HP Government Dental College, Shimla-Himachal Pradesh. South Asian Journal of Cancer. 2015;4(02):065-7.

30-Alzabibi MA, Alolabi H, Ali DA, & etal. Oral cancer knowledge and practice among medical students: A cross-sectional study during the Syrian crisis. Annals of Medicine and Surgery. 2022;77:103504.

31-Abdal K, Mortezaee K, Haidari S, & etal. Evaluation of general dentists' knowledge about oral cancer in Ilam, Iran in 2016. Journal of Basic Research in Medical Sciences. 2019;6(1):36-40.

32-Lingam AS, Koppolu P, Alhussein SA, & etal. Dental Students' Perception, Awareness and Knowledge About HPV Infection, Vaccine, and Its Association with Oral Cancer: A Multinational Study. Infection and Drug Resistance. 2022;15:3711-24.

33-Gunjal S, Pateel DGS, Lim RZS, & etal. Assessing oral cancer awareness among dental and medical students of a Malaysian private university. International Dental Journal. 2020;70(1):62-9.

34-Kazmi F, Alkait S, Alghamdi H, & etal. Assessing Knowledge, Attitude and Practices for Oral Squamous Cell Carcinoma among Health Care Professionals in Princess Nourah University, Riyadh, KSA. Asian Pacific Journal of Cancer Prevention. 2020;21(2):539-45.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]

35-Manju J, Krithika C. Knowledge, Attitude and Practice of Dental Practitioners towards Screening for Oral Pre-Cancer and Cancer. Journal of Pharmaceutical Research International. 2021;33(58A):604-11.

36-Saleem L, Mahmoud H, Joseph B. Knowledge And Attitude About Oral Cancer Among Medical And Dental Students At Kuwait University: A Cross-Sectional Study. Asian Pacific Journal Of Cancer Care. 2021 Jul 23;6(3):277-83.

37-Vaccarella S, Bruni L, Seoud M. Burden of human papillomavirus infections and related diseases in the extended Middle East and North Africa region. Vaccine. 2013;31:G32-G44.

38-Al-Rawi NH, Talabani NG. Squamous cell carcinoma of the oral cavity: a case series analysis of clinical presentation and histological grading of 1,425 cases from Iraq. Clinical Oral Investigations. 2008;12:15-8.

39-Kumar M, Nanavati R, Modi TG, & etal. Oral cancer: Etiology and risk factors: A review. Journal of Cancer Research and Therapeutics. 2016;12(2):458-63.

40-Panwar A, Batra R, Lydiatt WM, & etal. Human papilloma virus positive oropharyngeal squamous cell carcinoma: a growing epidemic. Cancer treatment reviews. 2014;40(2):215-9.

41-Organization WH. Towards a strategy for cancer control in the Eastern Mediterranean Region. 2009.

42-Lorenzo-Pouso AI, Gándara-Vila P, Banga C, & etal. Human Papillomavirus-Related Oral Cancer: Knowledge and Awareness Among Spanish Dental Students. Journal of Cancer Education. 2019;34(4):782-8.

43-Leonel A, Soares C, Lisboa de Castro JF, & etal. Knowledge and Attitudes of Primary Health Care Dentists Regarding Oral Cancer in Brazil. Acta Stomatologica Croatica. 2019;53(1):55-63.

44-Naseer M, Mamoon S, Qureshi Sm, & etal. Assessment Of Awareness And Knowledge Of Oral Cancer Among Dental Students In Faisalabad Medical University. MAR Dental Sciences. 2021;2(1):1-10.

45-Jeruzal-Świątecka J, Pietruszewska W. Awareness of Human Papillomavirus and Its Oncogenic Potential in Head and Neck Cancer among Students: Still More Questions than Answers. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2020;17(22):8667.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOI: 10.18502/tbj.v22i6.15213]